

Юридичні науки

УДК 327.8

Мандзюк Маргарита Михайлівна

студентка

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Мандзюк Маргарита Михайловна

студентка

Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

Mandzuk Margarita

Student of the

Yaroslav Mudryi National Law University

Науковий керівник:

Жуков Ігор Миколайович

доцент кафедри міжнародного права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Научный руководитель:

Жуков Игорь Николаевич

доцент кафедры международного права

Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого

Research manager:

Zhukov Ihor

Docent of Department of International Law

Yaroslav Mudryi National Law University

ДВОСТОРОННІЙ ВПЛИВ BREXIT: ПРИЧИНИ І НАСЛІДКИ ДЛЯ

ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА УКРАЇНИ

ДВУСТОРОННЕЕ ВЛИЯНИЕ BREXIT: ПРИЧИНЫ И

ПОСЛЕДСТВИЯ ДЛЯ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА И УКРАИНЫ

BILATERAL IMPACT OF BREXIT: CAUSES AND CONSEQUENCES FOR THE EUROPEAN UNION AND UKRAINE

***Анотація.** У статті автор розглядає наслідки виходу Великобританії з спільноти для ЄС і України. Автор вказує різні аргументи на користь виходу Великобританії з Brexit, але при цьому негативну сторону для України.*

***Ключові слова:** вихід Великобританії з ЄС, Brexit, аргументи виходу Великобританії з ЄС, вплив Brexit для України.*

***Аннотация.** В статье автор рассматривает последствия выхода Великобритании из сообщества для ЕС и Украины. Автор указывает различные аргументы в пользу выхода Великобритании с Brexit, но при этом негативную сторону для Украины.*

***Ключевые слова:** выход Великобритании из ЕС, Brexit, аргументы выхода Великобритании из ЕС, влияние Brexit для Украины.*

***Summary.** In the article, the author examines the implications of the UK's exit from the community for the EU and Ukraine. The author points out various arguments in favor of the British exit from Brexit, but with the negative side for Ukraine.*

***Key words:** Britain's exit from the EU, Brexit, UK's exit arguments with the EU, Brexit's impact on Ukraine.*

Постановка проблеми. На даний час у Європейському Союзі, який є унікальним геополітичним і соціальним проектом сучасності, що об'єднують, поки ще 28 європейських держав спостерігається переломний момент, який, пов'язаний з виходом однієї з лідируючих держав-членів - Великобританії.

З огляду на зазначене пропонуємо дослідити причини і наслідки такого явища як для всього європейського співтовариства так і окремо для України. При цьому актуальним для міжнародних інтересів нашої держави є питання, як Велика Британія пов'язана з Україною? Який вплив і наслідки для України матиме вихід Британії з ЄС? І чи є взагалі взаємозв'язок, між цими, на перший погляд, невзаємопов'язаними явищами?

Мета статті: розглянути причини та провести загальний аналіз наслідків виходу Великобританії з співтовариства для ЄС та України.

Виклад основного матеріалу. Однією з найбільш обговорюваних тем останніх місяців у політико-правовій сфері є вихід Великобританії з Європейського Союзу (Brexit). Результати референдуму, який був проведений 23 червня 2016 року і на якому кому було висунуто питання щодо доцільності членства Великої Британії в Європейському Союзі, стали несподіванкою для всього світу: за Brexit проголосували 51,9 % британців, а проти – лише 48,1 %. При цьому явка була рекордною – на вибори прийшли більше 46,4 млн чоловік. Але чи було це так неочікувано як здається спершу, враховуючи, те, що британці завжди були в Євросоюзі лише однією ногою, тому що не приєдналися ні до єврозони, ні до Шенгенської безвізової зони? Щоб дати відповідь на це запитання, наведемо декілька аргументів, які мали вирішальне значення у прийнятті рішення про вихід.

Найбільш «вагомим» аргументом на користь виходу з ЄС – скасування «бюджетного» внеску Великобританії, який сягає близько 13 мільярдів фунтів (4,5 мільярди країна минулого року отримала назад під цільове використання, отже, різниця «внеску» становить 8,5 мільярдів) [1]. Враховуючи, також витрати Великобританії на імплементацію законодавства, євроспектики оцінили участь країни у ЄС на рівні 20 мільярдів фунтів на рік. Особливе невдоволення викликала необхідність

участі Великобританії у підтримці єдиної європейської валюти. Проте прихильники виходу з ЄС не враховують у розрахунках отримані країною з загальноєвропейського бюджету 4,5 мільярди регіональної допомоги та субсидій на користь агросектору, а також 1,5 мільярди прямої допомоги приватному сектору.

Крім того, більшість громадян Великобританії вважають недоцільними постійні фінансові вливання в економіку ЄС і підтримку країн-новачків союзу. Прихильники Brexit впевнені, що без ЄС їхня країна зможе використати ці гроші для власного розвитку і поліпшення якості життя британців.

Наступний переконливий аргумент – збереження умов господарської діяльності для малого і середнього бізнесу навіть після виходу зі спільного ринку. Євроскептики переконують, що роль Великобританії у торгівлі ЄС настільки значна, що спільна європейська політика не допустить скасування вільного руху товарів. Найбільш ймовірно, що відбудеться лише трансформація міжнародно-правового підґрунтя співпраці: вільний рух буде забезпечено за рахунок двосторонніх угод між Великобританією та ЄС.

Серед соціально-економічних аргументів на користь виходу слід назвати захист кордонів Великобританії від мігрантів. Оскільки зараз в Європі спостерігається найбільша з часів Другої світової війни міграційна криза, що ставить під загрозу збереження Шенгенської безвізової зони. Війна в Сирії, яка триває вже протягом п'яти років, зумовила хаотичний наплив мігрантів до країн ЄС, які бажають потрапити до багатих держав. Це призвело до того, що уряди європейських країн ополчилися один на одного, але жодна з європейських держав не зможе вирішити цієї проблеми самотужки. Хоча фактично Великобританія не входить до Шенгенської угоди, вона зобов'язана допускати на свою територію громадян ЄС з інших країн-членів. Таким чином, на думку прихильників

виходу з ЄС, відсутні реальні перешкоди на шляху такої небезпеки. Однак вихід Великобританії може спричинити іншу демографічну та трудову загрозу – вихід з ЄС не лише закрий шлях мігрантам зі Сходу, але й унеможливить поповнення ринку праці молодими спеціалістами з «нових» членів ЄС, завдяки яким вирішувалося питання дефіциту робочої сили та старіння населення.

Щодо наслідків Brexit для ЄС:

- можливий вихід інших держав (ефект доміно) та розвиток хвилі сепаратизму проти ЄС майже в усіх країнах, а особливо у Швеції, Греції і Фінляндії;

- часткова втрата ринків збуту на території Великобританії. «Нині виділяють 3 основні можливі сценарії щодо перебудови торговельних відносин Великої Британії та ЄС, які відрізняються ступенем доступу до ринку ЄС: 1) вступ до європейської економічної зони (ЄЕЗ) разом з ЄС, Норвегією, Ісландією та Ліхтенштейном (в угоді є виняток щодо рибної галузі і сільського господарства); 2) швейцарський варіант – участь в Європейській асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ) або інший сценарій вільної торгівлі з ЄС, але без вступу до ЄЕЗ; так, у відносинах Швейцарії з ЄС є виняток у сфері фінансових послуг; 3) торгівля за правилами СОТ (відсутність угоди про вільну торгівлю з ЄС)».

- ріст євро по відношенню до фунту; часткове або повне видворення мігрантів.

Більш детально пропонуємо зупинитися на впливі Brexit для України. По-перше, необхідно зазначити, що Велика Британія, це країна, яка зайняла найефективнішу серед інших країн-членів ЄС позицію у справі врегулювання майбутніх відносин євроспільноти з Україною, намагаючись визначити оптимальні параметри поточної співпраці та окреслити взаємоприйнятні перспективи [3, с. 232].

По-друге, хоча Британія і безпосередньо не бере участі у вирішенні та регулюванні російсько-українського конфлікту, до прикладу як Німеччина чи Франція, але ця країна входить до кола тих, хто послідовно критикує політику Кремля і долучається до накладення санкцій на Росію. Велика Британія – це держава, де пропаганда ЗМІ Росії не має надто великого впливу, а громадськість критично налаштована щодо сучасної політики Москви. Після виходу країни з ЄС українське питання може відійти для Співтовариства на другорядні позиції [4].

Як зазначається у американському виданні «The Wall Street Journal»: «Велика Британія була потужним прихильником санкцій проти Росії через її втручання в Україні, виступаючи як великодержавний союзник канцлера Німеччини Ангели Меркель і противага державам, подібним до Італії та Греції. Королівство зіграло ключову роль, перекривши фінансування російських державних компаній у Лондоні, найпотужнішому фінансовому центрі Європи» [5].

По-третє, експерт аграрних ринків Українського клубу аграрного бізнесу Дарина Гриценко, вважає, що «Brexit» точно буде відчутним для українських експортерів аграрної продукції. Важливим фактором є те, що Велика Британія, як член ЄС, є учасником Угоди про асоціацію України з ЄС, а найважливіше – її торговельної частини (Угоди про зону вільної торгівлі). Покинувши ЄС, Велика Британія уже не буде учасником цієї угоди і українські експортери змушені будуть експортувати в зазначеній країні продукцію на невідомих умовах – можливо на умовах СОТ, можливо Британія залишить квотне і митне регулювання експорту-імпорту, можливо розробить власні умови. Однак, варто зазначити, що в рамках зони вільної торгівлі за перший квартал 2016 Україна вже експортувала до Сполученого Королівства товарів на 7,3 млн. дол. Потенційно при виході країни з ЄС Україна втратить близько 31,2 млн. дол. експорту [6].

Висновки. Таким чином, вихід Великобританії з ЄС в 2018 році (так званий Brexit) дуже складний процес, і з юридичної точки зору, і з політичної, тому точно сказати, коли саме він завершиться неможливо. При цьому експерти з Brexit відзначають, що чим раніше велика Британія ініціює «розлучення» з ЄС, тим краще, адже поки всі сторони знаходяться у невизначеності. Імовірно ЄС зробить крок назад у розвитку і стане ще більш складною системою союзів держав, асоціацій і об'єднань. Поки ж до ситуації з Brexit прикуті погляди всього світу, оскільки вона є безпрецедентною. Експерти сперечаються, які наслідки такого рішення очікують Великобританії і ЄС, як це позначиться на політичній карті світу.

Для України ситуація невтішна, адже виникнуть проблеми з новими ініціативами щодо інтеграції. Не зрозуміло і як зміниться політика ЄС після Brexit, оскільки Британія відіграла важливу роль у все активнішому і дедалі ефективнішому застосуванні ЄС політики санкцій. Однак, слід наголосити, що для України ніхто не відмінює можливості стати розвиненою європейською країною з високим рівнем життя і у перспективі за необхідності набути членства в ЄС, хоча це буде дещо повільніше у зв'язку з ситуацією, що склалася. Але для цього влада повинна посилити євроінтеграційні процеси, активізувати реформаторську діяльність всередині країні і продовжувати довгий і складний шлях переговорів з Співтовариством.

Література

1. EU referendum: What are the pros and cons of Brexit? / The Week. – 2016. – June 26 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.theweek.co.uk/brexit-0>.
2. Економічні наслідки Brexit: три сценарії для Європи та Британії / [Л. Акуленко, С. Майструк, Д. Науменко] [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

- http://www.eurointegration.com.ua/articles/2016/06/27/7051299/view_print
3. Грубінко А.В. Криза системи європейської безпеки в умовах російсько-українського конфлікту: стратегічні підходи та інтереси Великої Британії / А.В. Грубінко // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки: Міжвідомчий збірник наукових праць / відп. ред. С.В. Віднянський. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2015. – Вип. 24. – С. 232-250.
  4. Паламарчук М. Британія пішла. А що Україна? Ми втрачаємо міф «євроінтеграції», у який вірили, як у комунізм / М. Паламарчук // Туксти. Org.ua. Аналітичний центр. – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/68696/?a_srt=1.
  5. Brexit Likely to Alter EU's Sanctions Policy / The Wall Street Journal. – 2016. – October 6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wsj.com/articles/brexit-likely-to-alter-eus-sanctions-policy-1475726513>.
  6. Brexit і Україна: як майбутній вихід Великої Британії з Європейського союзу вплине на українську економіку. Коментарі експертів / Українські новини. – 2016. – 24 червня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukranews.com/ua/publication/1705-brexit-i-ukraina-yak-maybutniy-vykhid-velykoi-brytanii-z-yevropeyskogo-soyuzu-vplyne-naukrainsku-ekonomiku-komentari-ekspertiv>